

Obsah

Kapitola 1

Úvod	9
1.1 Jaké otázky si klademe	10
1.2 Vymezení záběru knihy	15
1.3 Dosavadní přehledy dějin výzkumu společnosti	20
1.4 Shrnutí obsahu jednotlivých kapitol	21

Kapitola 2

Rozvoj metodologie empirického výzkumu v počátcích sociologie ve střední Evropě	27
2.1 Úvod	27
2.2 Kulturalismus v Polsku	30
2.3 Rakousko: mezi subjektivismem fenomenologie a objektivismem statistické analýzy	36
2.4 Maďarská sociografie	39
2.5 Namísto závěru: počátky česko/slovenské sociologie ve středoevropském kontextu	43

Kapitola 3

Brněnská sociologická škola, nebo sociologie v Brně? Kontinuita a diskontinuita lokální sociologické tradice v oblasti metodologie sociologických výzkumů	52
3.1 Vývoj akademické sociologie v Brně	53
3.1.1 Preludium před rokem 1918 a založením Masarykovy univerzity	53
3.1.2 Slibný start na Masarykově univerzitě (1919–1948)	54
3.1.3 Od února 1948 do srpna 1968	55
3.1.4 Od normalizace k sametové revoluci	56
3.2 Vybraná témata brněnské empirické sociologie	57
3.2.1 Město	57
3.2.2 Dělnictvo	59
3.2.3 Venkov	60

3.2.4	Jiná témata	61
3.3	Brněnská sociologická škola a její tradice, nebo tradice sociologie v Brně?	64
Kapitola 4		
Hledání prvních výzkumů		70
4.1	Evropské počátky sociálních výzkumů	71
4.2	Česká sociologie versus data o společnosti	72
4.3	První české výzkumy	76
4.3.1	Sociální postavení dětí v severočeském revíru	76
4.3.2	Postavení dělnictva táborského	81
4.3.3	K psychologii malého města	85
4.4	Shrnutí	88
Kapitola 5		
Podpora Rockefellerovy nadace pro sociální vědy v meziválečném Československu		91
5.1	Rockefellerovské nadace a podpora sociálních věd	92
5.2	Proměny rockefellerovských organizací v meziválečném období	94
5.3	Působení rockefellerovských nadací v Československu	95
5.4	Granty RF pro československou sociologii a další sociální vědy	97
5.5	Stipendia RF pro československé sociology	101
5.6	Závěr	103
Kapitola 6		
Velké empirické výzkumy v české sociologii a pražská sociologická škola		108
6.1	Sociálně potřebné rodiny v hlavním městě Praze	111
6.2	Výzkum poměšťování pražského okolí	113
6.3	Další produkce předválečné „pražské“ empirické sociologie	117
6.4	Výzkumy mimo akademickou sociologii	122
Kapitola 7		
Obnova empirické sociologie v šedesátých letech a její činnost v období normalizace		128
7.1	Obnova sociologie jako oboru a jako výzkumné praxe	128
7.2	Budování systematického výzkumu společnosti	131
7.3	Oblasti a instituce výzkumu	133
7.3.1	Sociologie mládeže	136
7.3.2	Stratifikace, prestiž povolání	136
7.3.3	Výzkum náboženství	137

7.3.4	Volný čas a životní způsob	138
7.3.5	Sociologie armády a vojenství	138
7.3.6	Výzkumy rozhlasových posluchačů	138
7.3.7	Sociologie zdravotnictví a zdraví	139
7.3.8	Politická sociologie	140
7.4	Sociologie v šedé zóně	140
7.5	Výzkumy publikované v Sociologickém časopise v letech 1971–1989	142
7.6	Další sociologické časopisy před rokem 1989	143
7.7	Od entuziasmu k znormalizování	145

Kapitola 8

Výzkum veřejného mínění v Československu 149

8.1	Založení ÚVVM v roce 1946	150
8.2	Návrat výzkumu veřejného mínění v roce 1967	152
8.3	Výzkum veřejného mínění a normalizace	156
8.4	Výzkum veřejného mínění ve společenském rámci	157

Kapitola 9

Sociologická analýza sociální stratifikace v podání Pavla Machonina a jeho týmu 161

Kapitola 10

Mezi vědou a reformou: západní teoretické inspirace československého výzkumu ve druhé polovině šedesátých let 174

Kapitola 11

K empirickým výskumom v dejinách slovenskej sociológie 184

11.1	Empíria v zápase o národnú vec	184
11.2	Počiatky empirickej sociológie	187
11.3	Sociografické výskumy	189
11.4	Počiatky empirického výskumu A. Hirnera	196
11.5	Sociografia a sociografická škola	199
11.6	Povojnové výskumy	202
11.7	Neskoršie výskumy A. Hirnera	206
11.8	Martin Katriak a skúmanie sociálnych problémov	211

Namiesto záveru 218

Kapitola 12	
Výskum verejnej mienky na Slovensku – počiatky, križovatky a inštitucionálne etablovanie	222
12.1 Od empirie k štandardizácii	222
12.2 Ako rekonštruovať históriu výskumu?	227
12.3 Počiatky výskumu verejnej mienky na Slovensku	229
12.4 Výskumy verejnej mienky pred vznikom druhého pracoviska pre výskum verejnej mienky na Slovensku	241
12.5 Výskum verejnej mienky na ÚVVM ČSAV	245
12.6 Ústav pre výskum verejnej mienky SAV	250
12.7 Výskum verejnej mienky v Osvetovom ústave a v nasledovníckych inštitúciách	256
12.8 Rok 1968 v inštitucionalizácii výskumu verejnej mienky	261
12.9 Normalizácia vo výskume verejnej mienky	264
12.10 Odlišnosti výskumu verejnej mienky na Slovensku	271

Kapitola 13	
Záver	286

Summary	292
----------------	-----

Medailonky autorů	295
--------------------------	-----

Jmenný rejstřík	297
------------------------	-----